

**UNIVERSITY
OF TURKU**

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR	Sanni Salonen
TITLE	Mainettaan arvokkaampi sosiaalityö
YEAR	2025
DOI	https://doi.org/10.30668/janus.156424
VERSION	Publisher's PDF
CITATION	Salonen, Sanni Mainettaan arvokkaampi sosiaalityö Janus: sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti. Vol. 33, 4. p. 520-523 DOI: 10.30668/janus.156424
LICENSE	CC BY NC ND

MAINETTAAN ARVOKKAAMPI SOSIAALITYÖ

Sanni Salonen: *VTM, yliopisto-opettaja, Turun yliopisto*

Payne, Malcolm (toim.): *Why Social Work is Important?* Policy Press, Bristol. 2024, 246 s.

Sosiaalityön saralla klassikkokirjailijan aseman saavuttanut Malcolm Payne tarttuu uutuuskirjassaan *Why social work is important?* uskaliaasti haastavaan tehtävään: hän pyrkii selventämään sosiaalityön merkitystä ihmiskunnalle. Sosiaalityön tavoitteeksi kuvataan usein ”tehdä itsensä tarpeettomaksi”, viitaten siihen, ettei utopistisessa yhteiskunnassa sosiaalityötä tarvittaisi lainkaan. Payne lähtee jo teoksensa alkumetreillä haastamaan tätä ajattelumallia. Hän toteaa, että ihmiskunnan muodostuessa sosiaalisista olennoista, ovat yhteistyön ja solidaarisuuden teemat aina läsnä. Tällöin sosiaalityön perustuessa hyvinvointia vahvistavan yhteistyön toteuttamiseen, olisi sille paikkansa myös ideaaliyhteiskunnassa. Lisäksi ihmiset ja yhteisöt ovat Paynen näkemyksen mukaan jatkuvasti alttiita muutoksille, joten ”*ikuisesti täydellisenä pysyvä*” yhteiskunta ei olisi mahdollinen edes utopioissa. Kuten Payne toteaa: ”*Humanity is always social, so a human society will always contain social work.*”

Teos jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäinen osa ”Why social work?” keskittyy määrittelemään sosiaalityötä ja sen tavoitteita suhteessa lähikäsitteisiinsä kuten sosiaalipedagogiikkaan. Tämän rinnalla Payne on kiinnostunut siitä, miten sosiaalityön määrittely on kehittynyt globaalisti 2000-luvun aikana. Lisäksi hän nostaa tarkasteluun sosiaalityöntekijöiden ammatti-identiteettiin liittyvää tutkimusta argumentoiden vahvan ammatti-identiteetin merkityksellisyyspuolesta. Payne näkee sen edellytyksesi sosiaalityöntekijöiden solidaariselle rintamalle, jonka on mahdollista nousta puolustamaan ammattikuntaansa. Ammatti-identiteetti toimii myös alan yhteisen arvopohjan vahvistajana ja sosiaalityöntekijöiden samaistuminen näihin arvoihin vastarintana nyky-yhteiskunnan epärealistisille taloudellisille ja poliittisille vaatimuksille.

Kirjan toinen osa ”How social work works” sen sijaan pureutuu sosiaalityön käytännön työn toteuttamiseen, strategioihin, ajattelu-

suuntauksiin sekä konteksteihin. Payne kokee merkitykselliseksi vahvistaa sosiaalityöntekijöiden kykyä argumentoida mitä sosiaalityö todella on ja millaisiin asioihin sosiaalityöllä pyritään vaikuttamaan. Hän tiivistää onnistuneesti 1800-luvulta nykypäivään, miten sosiaalityön ajatussuuntaukset ovat kehittyneet. Vaikka tarkastelemissaan Payne keskittyy erityisesti länsimäiseen sosiaalityöhön, sivuaa hän myös Aasian ja Afrikan konteksteja ja reflektoi sosiaalityön kulttuurisidonnaisuuksia historiansa varrella. Payne puolustaa myös yhteistuotannon (*co-production*) roolia sosiaalityössä viitaten kumppanuusrakenteisiin, jotka suomalaisessa sosiaalityössä rinnastuvat ehkä parhaiten moniammatilliseen yhteistyöhön sekä systeemisytyteen. Paynen mukaan toimiva yhteistuotanto ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon sosiaalityön asiakkaat ja heidän sosiaaliset verkostonsa sekä muut toimijat ja ammattiryhmät, muotoillen samalla poliittisia tavoitteita inhimillistä hyvinvointia ja sosiaalista pääomaa edistäviksi toimiksi. Helpommin sanottu kuin tehty. Payne nostaa esiin vastavuoroisuuden, kumppanuuden ja solidaarisuuden vahvistamistarpeet, jotta organisaatio- ja ammattiryhmäraajat ylittävä yhteistyö olisi sosiaalityössä aidosti mahdollista.

Kolmannessa osassa, "Social work under pressure" Payne tekee perusteellista työtä tarkastellessaan sosiaalityön roolia suhteessa politiikkaan, taloudellisiin reunaehtoihin, uusliberalistiseen maailmankuvaan ja ylipäätään yhteiskunnassa vallitseviin näkemyksiin sosiaalityöstä. Payne näkee sosiaalityön suhteen politiikkaan olevan kiistämätön, mutta samaan aikaan ristiriitainen. Hän tarkastelee teemaa globaalista näkökulmasta nostaen esiin huolensa, miten monissa valtioissa nykyiset poliittiset ilmapiirit eivät tue tai jopa hyväksy sosiaalityön tavoitteita. Payne reflektoi sosiaalityötä suhteessa useisiin poliittisiin filosofioihin, ottamatta suoraan kantaa mitä poliittista suuntausta sosiaalityö edustaa, kuitenkin muistuttaen sosiaalityön arvolähtökohtien olevan ristiriidassa sellaisten poliittisten ajattelumallien kanssa, jotka hyväksyvät syrjinnän, siron ja rasmin. Niin ikään sosiaalityön suhteen talouteen ja uusliberalistiseen ajatteluun Payne tulkitsee kaksisuuntaiseksi. Taloudelliset reunaehdot kurittavat osaltaan sosiaalityötä haastaen sen mahdollisuuksia eettisesti kestävään työskentelyyn, mutta samalla sosiaalinen pääoma, jonka vahvistamiseen juuri sosiaalityö pyrkii, on elinehto kapitalistiselle yhteiskunnalle.

Teos ei pyri glorifioimaan sosiaalityön todellisuutta, vaan esiin nousee esimerkiksi fakta sosiaalityöntekijöiden kokemasta laaja-alaisesta kuormituksesta. Payne lähtee purkamaan ilmiötä pintaa syvemmältä avaten institutionaalisten rakenteiden ja työnantajien

vastuun tutkittua vaikutusta sosiaalityöhön liitetyn työpahoinvoinnin stereotypian taustalla. Payne tarkastelee myös tutkimusta sosiaalityön asiakkaiden asenteista suhteessa sosiaalityöhön paikantaen huolen siitä, että tietous sosiaalityöstä ja sen tavoitteista on sekä sosiaalityön asiakkuudessa jo olevien että ylipäättään kansalaisten keskuudessa kansainvälisesti tarkasteltuna heikkoa.

Viimeisessä luvussa Payne tarkastelee, millaisen kontribuution sosiaalityö pystyy tulevaisuudessa tarjoamaan yhteiskunnille. Samalla hän pohtii, mitä tulevaisuuden sosiaalityöltä vaaditaan yksilöiden sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Payne muistuttaa, että kestävä tulevaisuus edellyttää yhtäläisen ja oikeudenmukaisen inhimillisen ja sosiaalisen pääoman asettamista etusijalle, ohi taloudellisten tuottojen, niin politiikassa kuin sen tuottamisissa yhteiskuntarakenteissa. Tämän toteuttamisessa sosiaalityö ja sen kautta tuotettu tieto on avainasemassa.

Kokonaisuudessaan *Why social work is important* onnistuu perustelemaan sosiaalityön roolin merkityksellisyyttä lukuisista eri näkökulmasta ja vakuuttamaan lukijansa. Se on rakenteeltaan helppolukuinen ja brittiläisille oppikirjoille tyypilliseen tapaan Payne sitoo teoriaa käytäntöön case-esimerkkien avulla. Eheä kokonaisuus johdattelee lukijan kunkin luvun lopussa kohti seuraavaa ja kytkee eri lukujen näkökulmia toisiinsa. Kirja markkinoi tarjoavansa monipuolisen ”työkalupakin” sosiaalityön ammattilaisille ja opiskelijoille, sosiaalityön keskeisten kysymysten tarkastelemiseen ja onnistuu siinä mielestäni hyvin. Näen teoksessa paljon potentiaalia sosiaalityön opetuksen näkökulmasta, mutta samalla se toimii tärkeänä muistutuksena myös alan konkareille. Lisäksi sillä voisi olla paikansa myös lähitieteissä, kouluttaessa sosiaalityöntekijöiden kanssa moniammatillista yhteistyötä toteuttavia.

Kirjaa lukiessani huomasin pohtivani, miten yhteiskuntamme on ajautunut tilanteeseen, jossa sosiaalityö joutuu perustelemaan omaa paikkaansa ja merkitystään. Valitettavasti Suomessa aihe on poikkeuksellisen ajankohtainen Sosiaalihuollon ammattihenkilölakiin (817/2015) loppuvuodesta 2024 hyväksytyjen muutosten vuoksi. Tilapäisenä sosiaalityöntekijänä toimivien kelpoisuusehtoja väljennettiin mahdollistaen tämä rooli lukuisille muillekin kuin sosiaalityötä pääaineenaan opiskeleville. Lisäksi käytännön harjoittelun edellyttämisestä palattiin takaisin malliin, jossa työnantaja voi katsoa henkilön omaavan ”riittävän käytännön kokemuksen.” Ratkaisua on perusteltu pyrkimyksellä vahvistaa palveluiden jatkuvuutta ja asiakasturvallisuutta, vaikka asiantuntijoiden näkökulmasta juuri

asiakasturvallisuus on vaakalaudalla pätevyysvaatimusten höllytyessä. Julkinen keskustelu aiheen ympärillä on tehnyt selväksi, ettei esimerkiksi kansallisen poliittisen päätöksentekomme tasolla kaikilla osapuolilla ole käsitystä sosiaalityön tavoitteista ja sisällöistä. Sosiaalityön maine yhteiskunnassamme ei ole tällä hetkellä hääppöinen, ja sen merkityksellisyyden vahvempi tunnustaminen vaatii jokaisen alan edustajan panosta. Nyt jos koskaan on siis aika pitää ääntä sosiaalityön puolesta. Jos me sosiaalityöntekijät itse emme osaa ja ymmärrä argumentoida professiomme puolesta, kuka sen sitten tekee?